

Volontärbarometern

Rapport om ideellt engagemang 2019

/Volontärbyrån/

Innehåll

- 3** Förord
- 4** Vem engagerar sig?
- 6** Hur ser engagemanget ut?
- 10** Vad motiverar till engagemang?
- 12** Vad betyder engagemanget?
- 19** Fem trender i engagemanget

@Volontärbyrån 2019

Sammanställd av: Emelie Edin och Anna Snell

Layout: Vanja Höglund

Foto: Anna Snell s 8, Henrik Waardahl övriga sidor.

Illustrationer: Vanja Höglund

ISBN: 978-91-984534-2-3

Tryck: Publit

Om Volontärbyrån

Volontärbyrån hjälper människor och ideella organisationer att hitta varandra och gör det enkelt att engagera sig ideellt. Volontärbyrån förmedlar volontäruppdrag från organisationer över hela Sverige och utbildar och stödjer föreningar i frågor om ideellt engagemang.

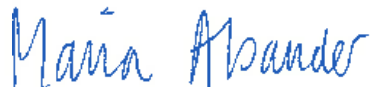
Under 2018 förmedlade vi 8881 intresseanmälningar till 600 organisationer och hade 1208 deltagare på våra utbildningar och seminarier.

Volontärbyrån har funnits sedan 2002 och vi är en ideell verksamhet inom intresseorganisationen Forum - idéburna organisationer med social inriktning. Forum arbetar för att ideella sektorn ska ses som en central del av samhällsutvecklingen, demokratin och välfärden.

Hej!

Tänk att halva Sverige ger av sin tid för att göra livet bättre för andra människor, för att göra världen lite bättre och för att vara en del av något större! Kanske är engagemanget till och med på uppgång? Vi ser en 20-procentig ökning av besökare till vår sajt och fyra av tio är förstagångsvolontärer. De som engagerar sig lägger ofta en stor del av sin fritid på sitt engagemang och varför de gör det förstår vi mycket väl när vi ser hur mycket engagemanget betyder – både för samhället och för dem som engagerar sig. Volontärerna vittnar framförallt om en ökad meningsfullhet i livet, en chans att göra skillnad och att kunna göra något konkret åt de samhällsutmaningar de ser.

Ideella organisationer är beroende av dessa ideella krafter för att kunna uppnå sina syften och utföra sin verksamhet. Och det verkar som att organisationerna ser ett ökat behov av ideella krafter framöver – mer än hälften säger att deras behov av volontärer har ökat de senaste åren. Kvinnojourerna behöver sina jourkvinnor, barnrättsorganisationer söker fler som vill kämpa för barns rättigheter, alla festivaler behöver eventfixare och idrotten sina ledare. Därför är det djupt oroande att 16 procent av volontärerna i årets Volontärbarometer säger att de upplevt hat och hot i sitt engagemang när de exempelvis stått upp för och tagit debatten om mänskliga rättigheter. Det måste vi absolut råda bot på, för att undvika att människor inte längre vågar engagera sig. För tänk, hur skulle världen se ut utan alla de miljontals människor som gör vårt samhälle varmare och mänskligare?

Maria Alsander
Verksamhetsledare Volontärbyrån

Om Volontärbarometern

Undersökningen genomfördes i april 2019. Enkäten skickades ut till samtliga personer som hade sökt ett volontäruppdrag på www.volontarbyran.org under 2018. 1548 personer svarade på enkäten. Ytterligare en enkät skickades ut till alla samordnare vid de organisationer som använt förmedlingen för att söka frivilliga eller som gått en av våra utbildningar under 2018. 203 organisationsrepresentanter svarade på enkäten.

Många som engagerar sig för första gången gör det genom att delta på en festival eller ett evenemang. Där behövs alltid många frivilliga som gör alltifrån att planera och förbereda festivalen till att göra allt praktiskt.

Vem engagerar sig?

Många som hittar sitt engagemang via Volontärbyrån engagerar sig för första gången i livet och en stor anledning att man väljer att engagera sig är att söka kontakt med andra, få ett sammanhang och känna sig behövd. De flesta som hittar sitt ideella engagemang via Volontärbyrån bor i större städer. På mindre orter är ofta lokalkännedomen om föreningslivet större och behovet av att söka efter ideella uppdrag via en webbförmedling blir därmed mindre.

43%

av volontärerna engagerade sig för första gången

Drygt 46 procent av volontärerna är under 35 år. I åldern då många har yngre barn är det ofta barnens aktiviteter som engagerar föräldrarna, vilket gör att färre söker volontäruppdrag utifrån andra drivkrafter och intressen. När barnen flyttar ut finns det återigen utrymme för det egna engagemanget, och andelen som söker uppdrag på Volontärbyrån och som är 56 år och äldre har ökat med nära 20 procent jämfört med förra året.

De som främst hittar engagemang via Volontärbyrån är de som arbetar heltid eller studerar och utgör 65 procent av volontärerna.

Om volontären

Ålder		Kön		Sysselsättning	
Yngre än 15	<1 %	Kvinna	80 %	Heltidsarbetande	45 %
16-25	19 %	Man	18 %	Studerande	20 %
26-35	27 %	Annan könsidentitet	<1 %	Pensionär	15 %
36-45	16 %	Vill ej ange	1 %	Deltidsarbetande	12 %
46-55	13 %			Arbetssökande	5 %
56-65	13 %			Sjukskriven	2 %
65 och äldre	12 %			Föräldraledig	1 %

Hemort		Högsta utbildning		Bakgrund	
Storstäder	76 %	Högskola/universitet	60 %		Sverige Övriga länder
Mellanstora städer	19 %	Gymnasium	23 %	Jag	80 % 20 %
Mindre orter	5 %	Annan efter- gymnasial utbildning	10%	Föräldrar	69 % 31 %
		Grundskola	7 %		

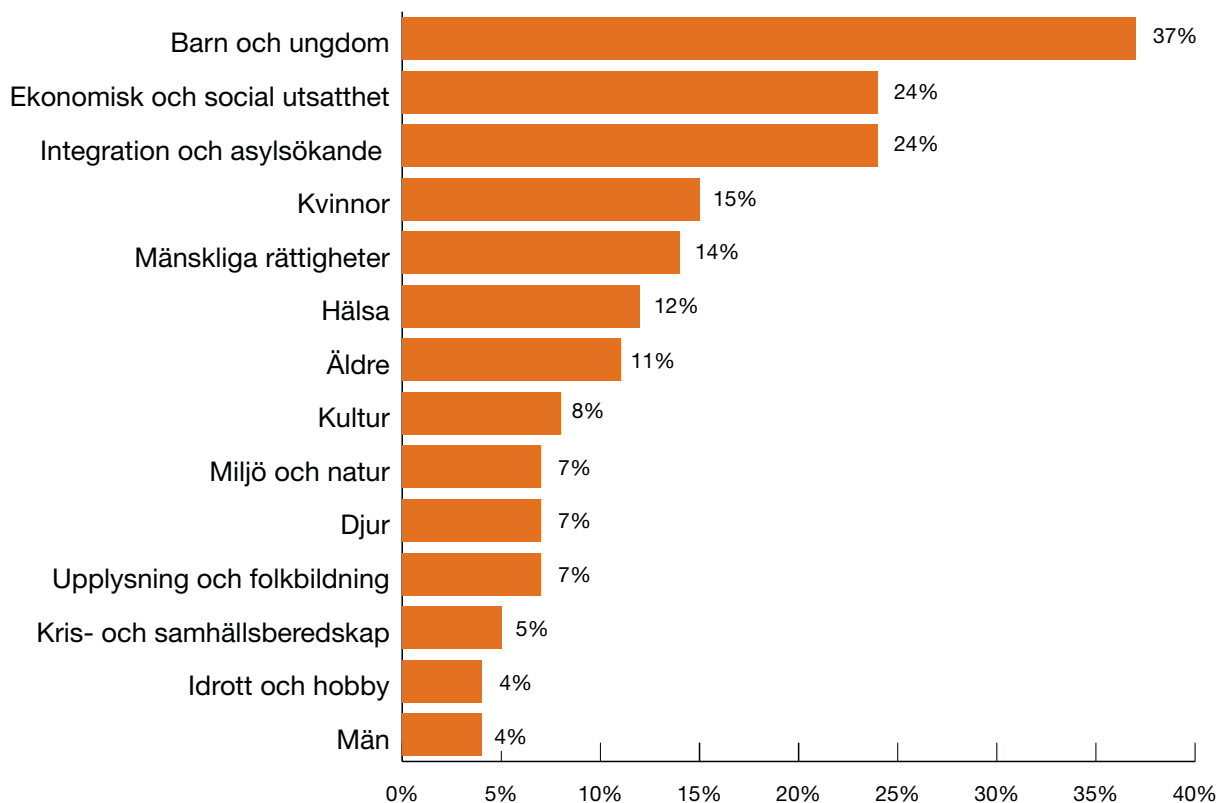
Det är många kvinnor som söker uppdrag via Volontärbyrån och i likhet med andra studier om ideellt engagemang så kan det ha sin förklaring i att det är ett stort utbud av just socialt inriktade uppdrag på vår sajt. De studier som gjorts på hela befolkningen visar att män främst engagerar sig i idrott, bostadsfrågor och hobbyorganisationer.

Vi ser att det är allt fler med utländsk bakgrund som söker sig till ideellt engagemang och bland volontärerna i vår undersökning kommer drygt 20 procent från ett annat land än Sverige. De uppdrag som publiceras på engelska på Volontärbyrån är alltid populära och får många intresseanmälningar. Dels vill personerna bidra till det svenska samhället, dels upplever de att det ideella engagemanget är en väg till etablering, språkträning och nätverksbyggande.

Hur ser engagemanget ut?

Inom vilket område har du engagerat dig under 2018?

(Flera val möjliga)

Ideellt engagemang ser ut på en mängd olika sätt. Vad som gör att människor tar steget till engagemang varierar från individ till individ och vad människor väljer att göra varierar också. Det finns dock många gemensamma nämnare. Det ideella engagemanget i Sverige är starkt och stabilt över tid, och dessutom ger det mycket, både till organisationen, till den som engagerar sig och till vårt samhälle i stort.

Det mest populära ändamålet att engagera sig för är, liksom förra året, barn och unga. Året dessförinnan, i samband med flyktingsituationen 2015/2016, toppade uppdrag inom integration, där intresseanmälningarna nu gått tillbaka till de nivåer vi såg innan dessa år.

Vi ser en ökning i intresset för uppdrag som rör ekonomisk och social utsatthet, där antalet intresseanmälningar har ökat med fem procentenheter jämfört med 2016. Vi ser också en dubblering i antalet intresseanmälningar till uppdrag inom miljö jämfört med för två år sedan.

Unga engagerar sig för andra unga

Tittar vi på gruppen unga (under 25 år) så är frågor för just barn och unga väldigt populära, och detta har engagerat hela 59 procent av de unga. Unga är också mycket engagerade i uppdrag som rör mänskliga rättigheter, där 22 procent har engagerat sig i dessa frågor jämfört med 13 procent av alla de över 25 år. Äldre (över 65 år) har främst engagerat sig inom integration och asylsökande (36 procent) men även här är kategorin barn och unga (33 procent) högt upp på listan.

Praktiska uppgifter populärt

Evenemangsuppgifter, som att engagera sig på festivaler och idrottsevenemang, praktiska uppgifter, som att laga mat eller engagemang i secondhand-butik, och uppgifter inom utbildning och språk är liksom tidigare år fortsatt populärast.

Uppdrag som fått många intresseanmälningar under året handlade bland annat om att vara med och hjälpa till vid jul- och nyårsfiranden för de som söker gemenskap, läxhjälp för ensamkommande, chaufför till djurambulansen och stöd till unga som utsatts för hedersförtryck.

Vilken typ av uppgift har du gjort under 2018?

(Flera val möjliga)

–Jag är rörd och stolt över det engagemang som finns

Hanna Öberg, volontärrekryterare Erikshjälpen

Jag rekryterar volontärer till Erikshjälpens second hand butiker i Sverige, där målet är att skapa engagemang för barns rättigheter och vår miljö. 2500 volontärer engagerar sig i våra butiker, det är fantastiskt! Volontärerna hjälper bland annat till i våra kaféer, bemannar kassan, tar emot gåvor, säljer möbler, sorterar och prismärker kläder, böcker och porslin. Volontärerna betyder OTROLIGT mycket! De är engagerade, hjälpsamma och sprider härlig energi. Genom att praktiskt hjälpa till i våra butiker under några timmar i månaden bidrar volontärerna till många livsviktiga förändringar – att fler barn får sina rättigheter tillgodosedda idag och i framtiden. De ger hopp och liv åt barns drömmar, hopp som innebär att barn får möjlighet att gå i skolan och leva i trygghet. Vareviga dag blir jag rörd och stolt över det engagemang som finns.

Styrelse- och ledaruppdrag lockar många unga

Ungefär var femte har engagerat sig i styrelse- och ledaruppdrag. Bland de under 25 år är det så många som var fjärde (27 procent) jämfört med 17 procent bland de över 25 år. 44 procent av de unga säger också att de kan tänka sig att ta på sig den här typen av uppdrag framöver.

Ideella leder ideella

En stor andel av de som samordnar volontärer är själva ideella, ofta då förtroendevalda på lokal nivå. Större organisationer och organisationer på riksnivå kan oftare ha möjlighet att anställa personal som ansvarar för att rekrytera och samordna volontärer.

Många föreningar organiserar också väldigt många ideella samtidigt. Över trettio procent av föreningarna anger att de har mer än 100 volontärer som gör insatser i deras verksamheter under ett år, och av dessa har åtta procent över 500 volontärer per år. Därmed är det inte så konstigt att 44 procent av de som leder ideella inte tycker att de har tillräckligt med tid att rekrytera och samordna frivilliga. De säger också att de skulle kunna rekrytera ännu fler ideella och därmed åstadkomma ännu mer om de hade mer resurser.

Gunilla hjälper äldre att hänga med i tekniken

Gunilla Yhuel Sätterberg, handledare och styrelseledamot i SeniorNet Botkyrka

Gunilla leder kurser och cirklar och har hjälpt och inspirerat många äldre genom åren. Exempelvis har hon startat en ny verksamhet som kallas Mobiljunta.

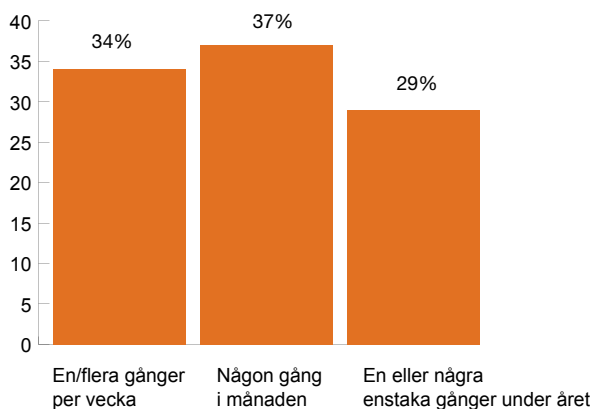
– En halv miljon personer står utanför vårt digitala samhälle, och de flesta av dem är äldre. Jag vill bidra till att minska den siffran, eftersom kunskap om datorer, mobiler och sociala medier kan öppna en helt ny tillvaro för de äldre, där de kan hålla kontakt med vänner och familj och sköta vardagsbestyr som att betala räkningar. SeniorNet handlar inte bara om att lära sig tekniken, vi är väldigt mycket en social träffpunkt också, och det är viktigt för att bryta isolering och ensamhet.

Engagemang och tid

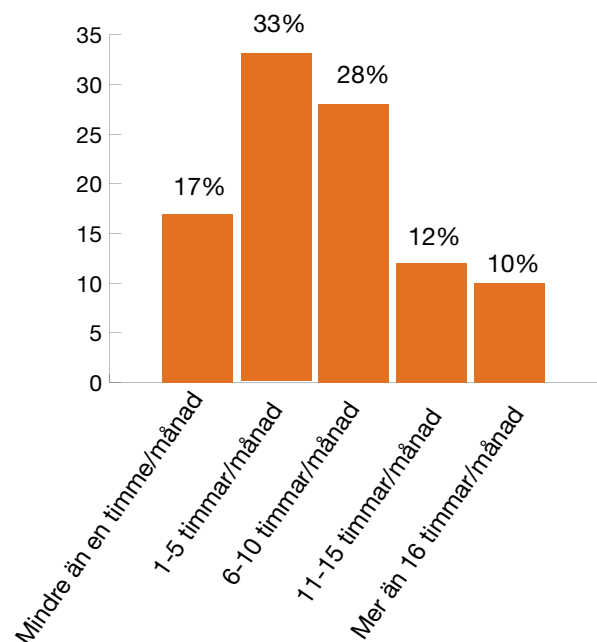
Många väljer att engagera sig flera gånger i veckan, samtidigt som de allra flesta är heltidsarbetande eller studerande. 60 procent lägger cirka en till två timmar i veckan på sitt ideella engagemang och drygt 20 procent lägger tre timmar eller mer i veckan. Bland volontärerna som är över 65 år så är det en högre andel som engagerar sig en eller flera gånger i veckan, 55 procent jämfört med 34 procent för alla engagerade.

Hela 41 procent är också engagerade i mer än en organisation. Många föreningar upplever att volontärerna generellt har mindre tid för sitt engagemang idag än förr men även att de stannar kortare tid inom organisationen än tidigare. Detta kan kanske ha sin förklaring i att många i dag väljer att engagera sig för flera organisationer och flera frågor samtidigt och därmed kan få svårt att få tiden att räckta till. Drygt 20 procent tycker att de inte har tillräckligt med tid för sitt engagemang.

Hur ofta har du engagerat dig?

Hur många timmar per månad har du engagerat dig?

Minskat intresse för distansuppdrag

Vi har även frågat om intresset för att engagera sig på distans/digitalt och 19 procent säger att de gärna skulle välja en sådan form av engagemang. Sett över tid är detta en minskning med över 30 procentenheter jämfört med för fem år sedan. Kanske har den ökade digitaliseringen lett till en större längtan att träffa andra människor fysiskt för att känna gemenskap? Samtidigt kan engagemang på distans leda till en ökad möjlighet att engagera sig, även om en inte kan ta sig till en fysisk plats, exempelvis för människor med funktionsnedsättning.

Gemenskap med andra är viktigt för den som engagerar sig. Många börjar att engagera sig för att de vill få nya vänner och för att få utlopp för sina intressen.

Vad motiverar till engagemang?

Många volontärer verkar ha svårt att sätta fingret på exakt vad det var som gjorde att de tog steget till ideellt engagemang. 12 procent anger att det är för att de fick en direkt fråga och 40 procent för att de sett eller hört något i media eller sociala medier som fick dem att vilja göra något. Men de allra flesta nämner andra, ofta interna, drivkrafter och beskriver det som en känsla, en inre röst som sa att "nu är det dags", att det är något man känner att man borde göra. Tre procent hade en arbetsgivare som uppmuntrade dem att engagera sig, en trend som kanske är på uppåtgående? Allt fler företag hör av sig till Volontärbyrån för att hitta engagemang för sina medarbetare.

Livsförändringar leder till engagemang

Volontärerna nämner också anledningar som att känna skuld känslor för hur bra man själv har det och därför ser det som en plikt att bidra till samhället och hjälpa andra. Flera vittnar också om att en katalysator är då något förändras i livet – pensionering, flytt, barn som flyttar ut eller skilsmässa. Livsförändringen gör att man nu ser det som ett bra tillfälle att ta steget att engagera sig ideellt.

— Mina barn är större vilket gör att jag har mer fritid och jag ville göra något mer meningsfullt med den tiden istället för att fastna i serieträsket.

— Jag har alltid velat engagera mig och när jag väl tagit studenten så började jag leta efter något som passar mig.

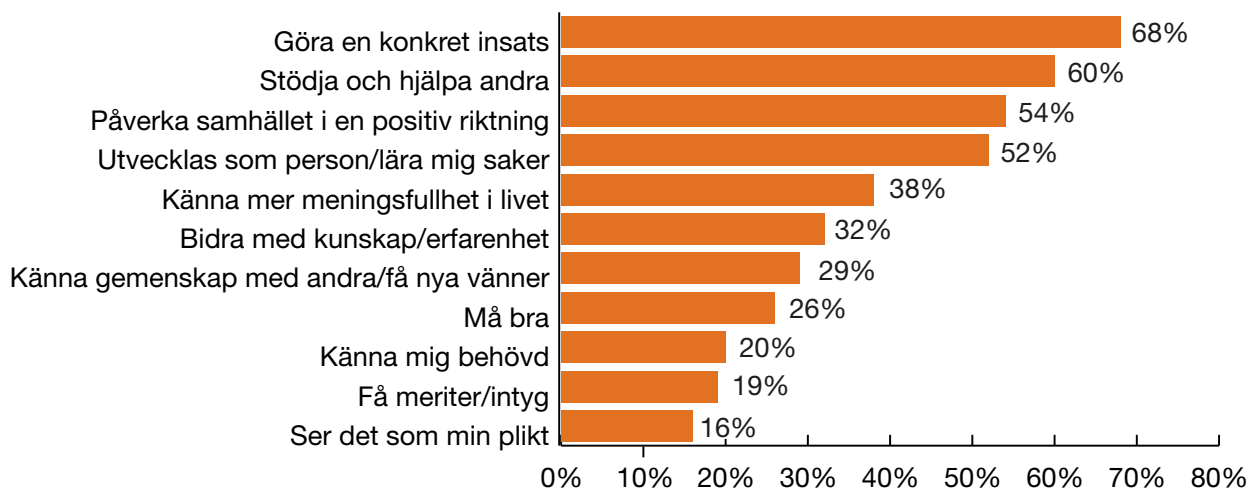
Hjälpa och påverka starka drivkrafter

Topp tre motivationsfaktorer till ideellt engagemang är att stödja och hjälpa andra människor, att göra en konkret insats och att påverka samhället i en positiv riktning. Bland unga under 25 år är den allra främsta anledningen att påverka samhället i en positiv riktning men även att hjälpa och stödja andra (72 procent respektive 71 procent). Bland personer över 65 år toppar att göra en konkret insats (78 procent). För många utgör det ideella engagemanget ett viktigt socialt utbyte. Det är ett sätt att träffa vänner, ha roligt och må bättre. Många som möter motgångar på andra ställen i livet finner gemenskap och meningsfullhet i det ideella engagemanget.

I undersökningen gav vi de svarande för första gången alternativet "såg det som min plikt" när vi frågade om vad som motiverade till engagemang och 15 procent valde detta alternativ. Det är mer vanligt att unga (20 procent) ser det som sin plikt att engagera sig än vad det är bland de över 65 år (sju procent).

Varför ville du engagera dig ideellt?

(Flera val möjliga)

—Jag är väldigt politiskt inriktad och eftersom jag inte kan rösta pushade det mig att göra något ideellt.

—Jag kände en ilska över orättvisor som behövde ett konstruktivt utlopp.

—Jag kände en stark önskan att få bidra till ett bättre samhälle.

—Jag vill bidra till att göra världen en bättre plats att bo i.

Vad betyder engagemanget?

92%
har roligt

93%
utvecklas som
personer

97%
ger stöd och
hjälp till andra

84%
känner
gemenskap
med andra

97%
gör en konkret
insats

95%
påverkar
samhället i
positiv riktning

94%
känner mer
meningsfullhet

94%
mår bättre

90%
känner sig
behövda

90%
bidrar med
kunskap/
erfarenhet

Ideellt engagemang är ett sätt att lära sig nya saker, bli en del av en gemenskap, nätverka och känna att jag gör skillnad för andra.

Engagemang skapar tillit

Vi lever i en tid där vårt samhälle blir allt mer polariserat och samhällsutmaningarna ökar. I vår undersökning lyfter många ideella att engagemanget ger dem en konkret möjlighet att kunna göra något åt det och bidra till en positiv samhällsförändring. Engagemanget ger också en känsla av tillhörighet och av att vara behövd. Den här känslan är det som forskning visar att det skapar ett kitt mellan oss människor, ett kitt som bygger tillit, och den här tilliten bygger vår demokrati. Vi litar mer på varandra och hatar mindre.

Volontärerna berättar att de genom engagemanget fått en ökad förståelse för andra människor, och kommer ur sin egen bubbla. Engagemanget och den gemenskap det innebär blir också allt viktigare då den ofrivilliga ensamheten ökar. Som vi ju tidigare konstaterat så är det många som börjar engagera sig i samband med att livet ändras, och då kan engagemanget betyda mycket och ge en trygghet när man exempelvis flyttat ifrån vänner och familj.

—Det bästa med engagemanget är att små saker jag gör skapar stor skillnad och bidrar med att inspirera fler människor att göra något utifrån sina förutsättningar. Jag älskar ideellt arbete, får energi av det, tycker det är kul och det ger mig meningsfullhet.

—Jag har utvecklats mycket som person då jag fått chansen att påverka samhällsfrågor som plågat mig och fått mig att känna mig hjälplös. Det har även fått mig att engagera mig socialt och skapat många nya band med folk som har samma idéer som jag.

Volontärer mår bättre

När vi frågar om vad engagemanget gett de engagerade så hamnar att göra en konkret insats, att stödja och hjälpa andra och att påverka samhället i topp. Som vi också ser på uppslaget innan ger engagemanget mycket till individen, i form av personlig utveckling och kunskapsbygge, nya vänner, gemenskap och glädje. Nio av tio engagerade upplever också att de har roligt när de engagerar sig – och mår bättre.

Vad ger engagemanget dig?

1. Känner att jag gör en konkret insats
2. Ger stöd och hjälp till andra
3. Påverkar samhället i en positiv riktning

–Det är bra för själen att bry sig om andra

Hubert Hilborn, volontär på Stockholms Stadsmissions matcenter för människor i akut hemlöshet

Mitt engagemang ger mig väldigt mycket uppskattning för livet i allmänhet, och gör mig mindre stressad. Jag vet inte hur många gånger jag har gått därifrån och bara känt att jag behövde ringa mina föräldrar eller en vän och bara berätta hur viktiga de är för mig. Jag vet helt ärligt inte vad som gör det, men när jag går därifrån så bara sprudlar jag med kärlek.

Under mina tonår har jag haft stora problem med självförtroendet. Att få laga mat och vara till nytta på ställen där man får sådan direkt respons på det man gör, och det känns som att man gör något viktigt, har hjälpt mig att finna mitt lugn och lära mig ha förtroende för mina egna förmågor. Jag tycker att det otroligt viktigt att engagera sig, inte bara för att det är bra för samhället vi lever i, men för att det är bra för själen att bry sig om andra – man mår helt enkelt bättre av det.

Vad är viktigt i början av engagemanget?

Det allra viktigaste för de ideella är att förstå organisationens syfte och mål. Därför är en bra introduktion av nya engagerade viktigt, där syfte, mål och de ideellas ansvar tas upp. En bra introduktion kan också skapa en större förståelse för organisationens verksamhet och uppgifternas förutsättningar hos volontärerna. Det kan också motverka missförstånd över ansvar och förutsättningar längre fram och även förebygga att volontärer lämnar organisationen i förtid. Att bli påmind om syfte och volontärernas bidrag till att uppnå det är väldigt viktigt för de engagerade – och det är också detta som håller motivationen hos de ideella uppe.

Med tanke på att så många som 43 procent av volontärerna är helt nya till ideellt engagemang är det viktigt att belysa vad volontärerna upplever som viktigt att få kunskap om när de börjar engagera sig. Det kan underlätta organisationernas introduktion av nya engagerade och få dem att känna sig välkomna. Många vill helst få en konkret uppgift, och detta är särskilt viktigt för de som är helt nya till engagemang. Det kan innebära en trygghet för den som är ny, men med tiden vill många gärna själva vara med och bestämma över vad som ska göras – för att uppnå en större delaktighet.

Vad är viktigt när du börjar engagera dig?

(Flera val möjliga)

—Jag har känt mig mer behövd i samhället än andra år, därför tror jag att jag också mått bättre själv.

—Genom engagemanget får man ett hopp om att en bättre värld är möjlig. Jag orkar fortsätta i en värld som ibland är dömd att misslyckas.

Att vara medlem i den förening som en engagerar sig i är inte alltid självklart. Ibland går det inte att bli medlem. I vissa fall har den som engagerar sig inte fått frågan eller vet inte om vad ett medlemskap i en förening innebär.

Från engagerad till medlem

För många är medlemskap i föreningar ett sätt att visa att man står bakom föreningens syfte och mål. 38 procent anger att de blivit eller planerar att bli medlemmar i organisationen i samband med att de börjat sitt ideella uppdrag. 19 procent var medlemmar redan innan de blev aktiva. Det visar att det kan vara ett effektivt sätt att rekrytera medlemmar bland volontärerna. Tydliga uppdrag och uppgifter kan också vara ett sätt att aktivera befintliga medlemmar och knyta dem ännu närmare organisationen.

Hela 25 procent anger att de inte fått frågan eller inte vet hur man blir medlem i den organisation de engagerat sig i. Samtidigt hör vi om många organisationer som upplever att det är svårare att få medlemmar – kanske är en av lösningarna något så enkelt som att alltid ställa frågan till de som engagerar sig?

Positivt för arbetslivet

4 av 10

har fått hjälp i arbetslivet genom sitt ideella engagemang

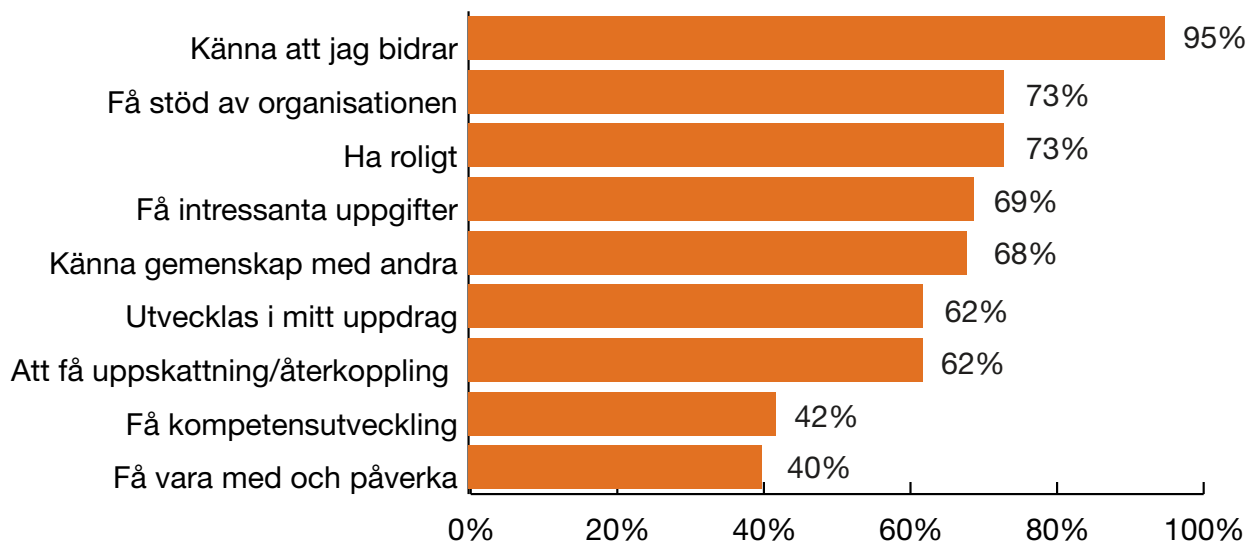
Ideellt engagemang innebär också för många en viktig del av den personliga utvecklingen. Det är ett sätt att kompetensutvecklas, och skaffa sig erfarenhet. 39 procent säger att engagemanget hjälpt dem i arbetslivet, exempelvis genom att de fått kompetens, nätverk och att det till och med lett till jobb.

Att fortsätta engagera sig

Nio av tio kan tänka sig att fortsätta att engagera sig framöver. Sex av tio vill vara kvar i samma organisation, och ungefär en tredjedel vill hitta en ny organisation och ett nytt uppdrag. Så många som 22 procent kan tänka sig att engagera sig i fler organisationer. 19 procent kan tänka sig att engagera sig på distans/digitalt, vilket är minskning med 30 procent jämfört med för fem år sedan. Så många som 44 procent av de under 25 år kan tänka sig att engagera sig i styrelse- eller ledaruppdrag framöver, jämfört med 36 procent bland de över 25 år.

Vad är viktigt för att du ska fortsätta att engagera dig?

(Flera val möjliga)

Viktigt att göra skillnad

För de ideella är det viktigaste för att behålla motivationen i engagemanget att känna att man bidrar. Det gör att det blir viktigt för organisationen att påminna sina engagerade om hur de bidrar. Många organisationer i vår undersökning upplever att det är svårt att få människor att stanna kvar i organisationen, och eftersom det ofta är resurskrävande att ständigt rekrytera nya ideella är det viktigt för organisationerna att hitta sätt att behålla sina volontärer. Därför är det bra att organisationer tänker till när de utformar de ideella uppdragen så de är tydligt kopplade till organisationens mål. Det är också viktigt att under uppdragets gång regelbundet påminna de engagerade om hur de gör skillnad.

Många ideella får utstå hot

Tyvärr finns det också baksidor i engagemanget. Näst, det vill säga att en utsätts för hot och kränkningar i exempelvis internetforum och sociala medier, har tyvärr blivit vardagsmat för många, och de som engagerar sig ideellt är inte förskonade. 16 procent uppger att de har någon erfarenhet av hat och hot i sitt engagemang, och bland de under 25 år är det så många som 20 procent.

De som upplevt hat och hot i sitt engagemang har främst engagerat sig inom frågor som rör barn/unga, kvinnor och ekonomiskt/socialt utsatta. Det är allvarligt, särskilt med tanke på att vår enkät når så många som engagerar sig för första gången i livet. Här är det samtidigt en tröst att se att så många som nio av tio ideella upplever att de får tillräckligt med stöd om de stöter på svåra frågor i sitt engagemang.

FEM TRENDER I ENGAGEMANGET

1

Ökat behov av volontärer framöver

Något vi ofta får höra att organisationer upplever att det är svårare att få människor att engagera sig än förr. Samtidigt visar forskning¹ att det ideella engagemanget inte visar några tecken på att minska och att dryga hälften av befolkningen engagerar sig ideellt. Mer än hälften, 56 procent, av organisationerna i vår undersökning upplever dock att behovet av frivilliga har ökat de senaste två åren. Kanske är det så att eftersom behovet av ideella har ökat, så ökar känslan av att det är svårare att hitta människor som vill engagera sig. Dessutom ser vi en ökning av mer informella nätverk där människor går samman, exempelvis i Facebook-grupper, vilket såklart ökar konkurrensen om engagemanget.

2

Greta-effekt på engagemanget

Det senaste halvåret, det vill säga hösten 2018 och våren 2019, har antalet intresseanmälningar till volontäruppdrag inom klimat och miljö dubblerats, jämfört med för två år sedan. Det kan inte förklaras med fler volontäruppdrag inom miljö, eftersom de ligger på ungefär samma nivå. När samhället vänder sin blick mot en viss fråga, som exempelvis under flyktingsituationen hösten 2015 eller #metoo-rörelsen, så visar det sig även i det ideella engagemanget. Intresseanmälningar till uppdrag inom integration respektive kvinnofrågor såg då en markant ökning. Nu är hotet mot klimatet en fråga som engagerar många, och som allt fler står upp för, och då ser vi genast en ökning i antal anmälningar till uppdrag inom klimat och miljö.

1. Folk i rörelse: medborgerligt engagemang 1992-2014, Ersta Sköndal Bräcke Högskola

---

—Vi upplever att folk inte är engagerade under en lika lång tid idag. Det gör att vi behöver rekrytera nya oftare.

Organisation

—Vi har ju sett styrkan som börjar växa när det gäller klimatkrisen, så jag hyser lite större förhoppningar än tidigare kring det ideella engagemanget.

Organisation

3

Syfte och mål viktigare än organisation

För 50 år sedan gick den som ville engagera sig med i samma förening som föräldrarna och var sedan den föreningen trogen livet ut. Dagens ideella har ett till synes lika starkt engagemang, men det yttrar sig på ett annorlunda sätt. Volontärerna i vår undersökning vill engagera sig långsiktigt, och hela 92 procent vill fortsätta att engagera sig kommande år. Däremot kan var tredje, 36 procent, tänka sig att byta organisation och uppdrag, och 22 procent vill engagera sig i fler organisationer. Vi är alltså mer benägna att byta organisation, och engagerar oss snarare utifrån syfte. Detta kan vara frustrerande för organisationerna, eftersom det såklart kan vara mer resurskrävande att nyrekrytera ideella oftare. Föreningarna i vår undersökning upplever att det är svårare idag än för några år sedan att få volontärer att stanna längre perioder inom organisationen eller att ta på sig långsiktiga uppdrag, som till exempel styrelse- eller ledaruppdrag.

–Det vi ser är att många vill engagera sig i direkta insatser (mer här och nu), De vill kanske inte låsa sig över för lång tid utan hellre gå mellan olika verksamheter eller organisationer beroende av intresset och behovet just då.

Organisation

4

Hat hotar engagemanget

16 procent av volontärerna i vår undersökning har någon gång upplevt hot och hat i sitt engagemang, och bland de som är under 25 år är det så många som 20 procent. Detta skulle kunna ha att göra med att internet ger en större och snabbare spridning och därför en ökad sårbarhet. De svarande i vår undersökning är ofta unga, och 43 procent har aldrig varit engagerade tidigare. Att behöva utsättas för hat och hot i sitt allra första ideella engagemang kan såklart påverka viljan att engagera sig framöver. Det skulle också exempelvis kunna innebära att ideella drar sig för att vara föreningens ansikte utåt, exempelvis som ordförande. Rätten att organisera sig utifrån ett gemensamt syfte och kunna göra sin röst hörd är viktiga delar i en fungerande demokrati, varför detta är något att ta på största allvar.

–Hat och hot är förekommande, men märks tydligast i arbete med kvinnors rättigheter och jämställdhetsfrågor.

Volontär

5

Fler vill engagera sig offline

19 procent av volontärerna kan tänka sig att engagera sig på distans eller digitalt. Sett över tid är detta en minskning med över 30 procent jämfört med för fem år sedan. I takt med den ökade digitaliseringen märks ju också en trend av "digital downshifting", där allt fler väljer bort smarta telefoner och intresserar sig för "digital detox". Kanske är detta något som även syns i engagemanget där fler känner en större längtan att träffa andra människor fysiskt för att känna gemenskap? Samtidigt kan engagemang på distans leda till en ökad möjlighet att engagera sig även om en inte kan ta sig till en fysisk plats, exempelvis för människor med funktionsnedsättningar. Därför är det viktigt att organisationer även fortsatt i möjligaste mån erbjuder olika former för engagemang, för att kunna inkludera fler.

–Det bästa med mitt engagemang är kontakterna jag skapar och människorna jag möter.

Volontär

Har du frågor om Volontärbarometern?

Välkommen att kontakta oss på
0771- 24 14 00 eller info@volontarbyran.org.

Besök oss på www.volontarbyran.org